

TALABALARNI O'ZINI -OZI BAHOLASHDA ZAMONAVIY USULLARDAN
FOYDALANISH ASOSLARI.

Muxammadiyeva Sevara Bahodirovna

Osiyo Xalqaro Universiteti pedagogika -psixologiya magistri.

Ish joyim: Shahrisabz Davlat Pedagogika instituti.

Annotatsiya. Ushbu maqolada oliy ta'lim talabalarida o'zini-o'zi baholashda zamonaviy usullardan foydalanish asoslari haqida so'z boradi.

Kalit so'z. *Dunyo, zamonaviy, baholash tizimi, fikrlash, qadam, Portfoliya, malaka, ko'nikma, o'qituvchi, kadrlar, kasb.*

Butun dunyo bugungi kunga kelib, kundan kunga rivojlanib bormoqda. Zamonaviy axborot texnologiyalari asrida yashar ekanmiz mehnat bozorida ustuvor o'rin egallagan kuchli raqobatga bardoshli bo'lish har bir mutaxassisdan kasbiy kompetentlikka ega bo'lish, uni izchil ravishda oshirib borishni taqozo etmoqda. Bu orqali biz bo'lajak kadrlar o'zimizni qanday tutishimiz, atrofimizdagi insonlar bilan qanday munosabatga kirishishimiz ortidan kasbiy kompetentligimizni barchaga ko'rsatib boramiz. Bu esa bizdan o'z kasbimizga bo'lgan alohida bilim, ko'nikma va malakalarni talab qiladi.

Talabalar o'zlarini baholash, o'zlarining bilim va ko'nikmalarini aniqlash uchun amalga oshiriladigan jarayonni ifodalaydi. Bu baholash tizimi talabalarning o'ziga xos ma'lumotlarni to'plash, ularga testlar yoki vazifalar orqali sinovdan o'tkazib, ularning bilim darajasini va rivojlanish darajalarini aniqlaydi. O'zini baholash jarayoni talabalar uchun muhimdir, chunki bu ularga o'zlarining xohish etgan natijalarni olish imkoniyatini beradi. O'zini baholash orqali talaba o'ziga xos qobiliyatlarini, tushunchalarini va iste'mol qilish qobiliyatlarini aniqlab bo'ladi. Bu esa ularning rivojlanish yo'nalishida yaxshi natijalarga erishishga yordam beradi.

Oz o'zini baholash o'ziga xosdosh bir amaldir. Bu, shaxsiy rivojlanishning muhim qismlaridan biri hisoblanadi. Ozini baholash, o'z maqsadlaringizni aniqlash va ularga erishishda yordam beradi. Bu shuningdek, o'z ustunliklar va kamchiliklaringizni tushunishga ham yordam beradi.

Ozini baholash uchun quyidagi qadamlarni amalga oshirishingiz mumkin:

1. Maqsadlaringizni belgilang: Ozga yo'l qo'yishdan oldin, nima uchun ozini baholashni istaysizligingizni tushuning. Bu sizga maqsadlaringiz va uni kuzatuvchi yo'llarni aniqlashda yordam beradi.

2. O'zingiz haqida fikrlashing: O'zingizning shaxsiy xususiyatlaringizni, ustunliklar va kamchiliklaringizni belgilang. Bu sizga o'zingiz haqida to'liq tasavvur saqlashda yordam beradi.

3. Ma'lumot toplash: Ozining kasbi bo'yicha kerakli bilim va ko'nikmalari toplashing. Bu, sifatli ma'lumotlar bilan ozining mahorat darajasini aniqlashingizga imkon beradi.

4. Baholar tahlil qiling: Ozingizning amaldagi natijalaringizni yanada rivojlantirish uchun o'z baholaringizni tahlil qiling. Bu, qandayda yaxshi ishlashni va qanday yo'lga yo'l qo'yishni tushunishda yordam beradi.

5. Tadbirda bo'lish: Ozingizning ustunliklaringizga qarab, o'zingizni rivojlantirish uchun kerakli tadbirda bo'ling. Bu sizning rivojlangan maqsadlaringizga erishishda yordam beradi.

Ozini baholash o'ziga xosdir, ammo bu sizning shaxsiy tarbiyangiz va rivojlanishingiz uchun juda muhimdir. Oz o'zini baholash orqali, siz o'zingizni to'liq tushunishingiz va maqsadlaringizga yetishishingiz mumkin.

Talabalar o'zlarini baholash uchun turli usullardan foydalanilishi mumkin. Bunda test topshirish, vazifa berish, proyektlar yaratish kabi usullar ishlatilishi mumkin. Test topshirish orqali talabalarning tushuncha va savollar bo'yicha bilim darajasini aniqlash mumkin bo'ladi. Vazifa berish esa ularning ko'nikma va amaliyot bilan qanday qilib ishlashini ko'rsatadi. Projektlar yaratish esa talabalarning o'z fikrlarini, qo'llagan ma'lumotlarni va ko'nikmalarni joriy etishini talab qiladi. Talabalar o'zini baholash jarayonida o'zlarining xohish etgan natijalarni olish imkoniyatiga ega bo'ladi. Ularga o'zlarining rivojlanish darajasini tushunib, unda yaxshi natijalarga erishish uchun kerakli yo'nalishlarda o'zlarini rivojlantirishlari mumkin bo'ladi. Buning natijasida ular o'zlarining maqsadlariga erishib, yuqori talabalik darajalariga erishi mumkin.

Talabalarni o'zini-ozini baholashda zamonaviy usullardan foydalanish asoslari, talabalarning o'zining o'zini baholash va o'zlashtirish jarayonlarida qanday usullardan foydalanishlari bilan bog'liq bo'ladi. Zamonaviy usullar talabalarni boshqa shaxslarga qaraganda o'zlarining o'zini baholashiga imkon beradi va ularga shaxsiy rivojlanish uchun yo'l harakat qilish imkonini beradi. Quyidagi asosiy asoslarda talabalarning zamonaviy usullardan foydalanishi mumkin:

1. Portfoliya: Talabalarga o'quv yili davomida yoki belgilangan vaqtda o'zlarining ishlari, dasturlari, maqolalari yoki boshqa ishlarini to'plab boradigan portfoliya tuzishga imkon beriladi. Bu shu bilan birga, talabalar o'z rivojlanish jarayonlariga doir ma'lumotlarni ham saqlab boradilar.

2. Baho veruvchilar: Talabalar boshqa talabalar, o'qituvchilar yoki boshqalar tomonidan baholanishi mumkin bo'lgan tadbirlarda ishtirok etishi orqali o'zingizni baholang.

3. O'quv hisoboti: Talabalar o'quv yili davomida o'zlashtirgan ishlarini, belgilangan ma'lumot va ko'nikmalarni hisobga oladigan hisobotlar yozishadi. Bu usul talabalarning o'z rivojlanish jarayonlarini baho bilan baholash imkonini beradi.

4. Elektronik baholar: Zamonaviy texnologiyalar talabalar uchun elektronik platformalarni ishlatish imkonini beradi. Bu platformalarda talabalar o'zlarining vazifalari, sinovlari yoki boshqa baholarini qo'yishlari mumkin bo'ladi.

5. Mahorat ma'lumotlarining bahosi: Talabalar ma'lum bir mavzu, texnika yoki amaliyot sohasida mahoratli bo'lishlari uchun belgilangan usullar bilan test topshirish orqali baholanishi mumkin.

6. Baho mandallar: Talabalar o'qituvchilar tomonidan belgilangan kriteriyalarga asosan baho mandallar orqali baholang.

7. O'zlashtirishni mustahkamlash: Talabalar o'zlarining shaxsiy maqsad va yo'nalishlariga qaraganda, o'quv dasturlarini va yo'nalishlarni belgilaydigan shaxsiy rivojlanish rejasini tuzib borishi mumkin.

Zamonaviy usullardan foydalanish asoslari talabalarning o'zlarini o'zlashtirish, shaxsiy rivojlanishlari va maqsadlariga erishishlari uchun kerakli imkoniyatlarni beradi. Bu usullar talabalarning o'zlarini baholashda obyektivlik va shaffoflikni ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Arziqulov D.N. Kasbiy kamolotning psixologik o'ziga xos xususiyatlari. Psixol fan nom dissavtologiyasi. – Toshkent: 2002

2. Большакова З.М., Тулькибаева Н.Н. Компетенции и компетентность // Вестник ЮУрГУ. – 2009

3. Hiehler. R, Scholz R.W., Straesser R., Winkelmann B. Didactics of mathematics as a scientific discipline. Kluwer Academic Publishers, New York, 2002.

4. Rasulov T.H., Rashidov A.Sh. The usage of foreign experience in effective organization of teaching activities in Mathematics. International journal of scientific & technology research. 9 (2020), no. 4, pp. 3068- 3071.

5. Rashidov A.Sh. Development of creative and working with information competences of students in mathematics. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences, 8:7 (2020), Part II, pp. 10-15.

6. Rashidov A.Sh. Use of differentiation technology in teaching mathematics. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences, 8:3 (2020), Part II, pp. 163-167.

7. Ismoilov Kahramonjon. (2022). SUFI WOMEN IN ISLAM (on the basis of foreign researches). INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact Factor: 7.429, 11(12), 429–431. Retrieved from <http://www.gejournal.net/index.php/IJSSIR/article/view/1475>

8. Ismoilov Kahramonjon. (2022). COMPARATIVE ANALYSIS OF SULAYMAN BAKIRGANI AND "BOOK OF BAKIRGAN" BASED ON FOREIGN SOURCES. INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact Factor: 7.429, 11(09), 402–405. Retrieved from <http://www.gejournal.net/index.php/IJSSIR/article/view/1318>